

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.1.18>

Туровець Юрій Миколайович,

кандидат юридичних наук, доцент, Заслужений юрист України,

професор кафедри кримінального права та процесу

Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

ORCID ID: 0000-0002-1110-9234

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВІДНОСИН З НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

FEATURES OF DETERMINING THE SUBJECT COMPOSITION OF RELATIONS IN THE PROVISION OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN THE SPHERE OF CONSTRUCTION

В статті досліджуються особливості суб'єктного складу надання адміністративних послуг в сфері будівництва. Вказується на основних проблемах щодо суб'єктів, що такі послуги надають, розподілу між нами повноважень, забезпечення якості надання та супроводу таких послуг.

Автор обґрунтовує доцільність визначати серед суб'єктів відносин з адміністративних послуг у сфері будівництва таких: суб'єкти надання послуг; суб'єкти звернення; суб'єкти супроводження послуги; суб'єкти контролю.

Акцентовано увагу на тому, що, зважаючи на широке коло суб'єктів, що беруть участь у адміністративних відносинах із надання адміністративних послуг в сфері будівництва, важливим на сьогодні є удосконалення системи таких послуг, в тому числі, як за рахунок розширення штату необхідних працівників та кількості структурних підрозділів відповідних органів, але й за рахунок додаткового навчання щодо можливостей онлайн послуг як самих суб'єктів, які такі послуги надають, так і заявників.

Автор стверджує важливість розширення та посилення уваги на таких заходах: проведення онлайн-семінарів та навчання щодо надання адміністративних послуг у сфері будівництва; розробка більш детальний набір інструкцій з урахуванням вхідних питань та помилок; проведення розсилки методичних матеріалів та змін у законодавстві у сфері будівництва для суб'єктів надання послуг; надання територіальним громадам, які утворили власні органи архітектурно-будівельного контролю повноваження щодо реєстрації документів та здійснення контролю будівництва на території громад; посилення контролю за оновленням програмного забезпечення та посилення кібербезпеки.

Ключові слова: адміністративні послуги в сфері будівництва, суб'єкти надання адміністративних послуг, заявник, центр надання адміністративних послуг, електронна система у сфері будівництва.

In the article, the author examines the features of the subject composition of the provision of administrative services in the construction sector. The main problems regarding the subjects that provide such services, the distribution of powers between us, ensuring the quality of the provision and support of such services are indicated.

The author justifies the expediency of defining the following among the subjects of relations on administrative services in the construction sector: subjects of service provision; subjects of appeal; subjects of service support; subjects of control.

The author emphasizes that, given the wide range of subjects participating in administrative relations on the provision of administrative services in the construction sector, it is important today to improve the system of such services, including both by expanding the staff of necessary employees and the number of structural divisions of the relevant bodies, but also by providing additional training on the capabilities of online services for both the subjects that provide such services and the applicants.

The author argues for the importance of expanding and strengthening attention to the following activities: conducting online seminars and training on the provision of administrative services in the construction sector; development of a more detailed set of instructions taking into account incoming questions and errors; distribution of methodological materials and changes in legislation in the field of construction for service providers; granting territorial communities that have formed their own architectural and construction control bodies the authority to register documents and carry out construction control on the territory of the communities; strengthening control over software updates and strengthening cybersecurity.

Key words: administrative services in the field of construction, subjects of administrative service provision, applicant, center for administrative service provision, electronic system in the field of construction.

Постановка проблеми та її актуальність. Зважаючи на специфіку будь-яких послуг, в тому числі адміністративних у сфері будівництва,

важливими з точки зору наукового дослідження, а також питань правозастосування є питання щодо визначення суб'єктного складу таких відносин,

оскільки послуги за своєю природою нерозривно пов'язані як з особою надавача таких послуг, так і з особою їх отримувача. Коли мова йде про адміністративні послуги в сфері будівництва, очевидно, що такі суб'єкти мають мати належний обсяг правосуб'єктності, що буде визначати їх спеціальний правовий статус у вказаних відносинах. Разом із тим, окрім зазначених суб'єктів, на нашу думку, саме для адміністративних послуг важливе значення також мають мати інші суб'єкти, що так чи інакше залучені до надання таких послуг або ж в частині їх організації, або ж в частині контролю. З одного боку, ми можемо стверджувати, що до таких особливих суб'єктів, як і безпосередньо надавача таких послуг, належить держава. Однак саме так абстрактно визначати таке широке коло суб'єктів досить поверхово, на нашу думку, що може за собою тягнути проблеми в питаннях визначення відповідальних органів, безпосередніх та опосередкованих надавачів таких послуг. Відповідно, залежно від порушення прав заявника, суб'єктом відповідальності будуть різні органи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Науково-теоретичним підґрунтям дослідження адміністративних послуг у сфері будівництва, в тому числі щодо їх суб'єктного складу, слугують праці таких науковців, як: О. Ф. Андрійко, Г. В. Атаманчук, Д. М. Бахрах, О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, Ю. П. Битяк, О. М. Буханевич, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, О. Б. Ляшко, Р. С. Мельник, Н. Р. Нижник, О. П. Рябченко, А. О. Селіванов, В. В. Слончак, М. М. Тищенко, Н. Б. Чекомасова та інші.

Виклад основного матеріалу. Звертаючись до теорії суб'єктів відносин із надання адміністративних послуг, необхідно зазначити, що переважно науковцями досліджується концепція суб'єктів надання публічних (адміністративних) послуг [1–4]. Однак, на нашу думку, важливо також акцентувати увагу на заявникові, зважаючи на те, що досліджувані нами відносини, як ми вказували в попередньому розділі нашого дослідження, мають ознаки споживчих, де в пріоритеті має бути забезпечення потреб заявника з тим, що функціонування сервісної держави було не лише формальним, а реально відображало ставлення держави до потреб заявника з тим, щоб максимально ефективно, якісно та швидко надати йому той набір послуг, що він потребує. Сервісна держава, якою себе визначає Україна, є державою, що орієнтується на заявників, як на клієнтів. Завдяки цифровізації та автоматизації багато процесів стають прозорими, швидкими й зручними. Це скоро-

чує бюрократію, запобігає корупції та може зменшувати витрати на адміністрування у випадках, коли наша держава зможе побудувати не лише ефективну електронну мережу, але й людський ресурс (публічних службовців, реєстраторів), що відповідає за його наповнення та коректність роботи, безпосередній контакт з заявником та успішність очікуваних результатів послуги.

Як зазначає В. І. Горбатюк, що наголошує на підвищенні ефективності механізмів надання послуг органами влади, такі процеси можливі через «внесення змін та доповнень до положень адміністративного законодавства щодо посилення відповідальності посадових осіб органів державної влади, підприємств, установ, організацій, що надають послуги, та конкретизації можливих порушень законодавства та санкцій за їх вчинення; нормативне встановлення вимог до кваліфікації посадових осіб органів державної влади..., у тому числі й з питань підвищення їх професійної підготовки та післядипломної освіти» [5, с. 151]. На нашу думку, вказані механізми звісно відіграють важливу роль, але лише формальна, чи швидше, юридико-формалізована процедура надання адміністративних послуг у сфері будівництва, процедура притягнення до відповідальності, не дасть позитивного результату, коли не буде змінено усвідомлення та розуміння суб'єктів надання таких послуг в їх цінності, місіїності. Крім того, ми глибоко переконані, що лише з часом їх надання, можна буде отримати настільки адекватний та якісний зріз проблем та можливостей їх вирішення, щоб правильно, а не формально удосконалити систему. Це можемо констатувати із отриманих нами відповідей щодо проблем у сфері надання адміністративних послуг в сфері будівництва в різних регіонах, де, як нам видається, з одного боку, звучать одні і ті самі проблеми, а з іншого, склалось враження, що бажання до удосконалення відповідних процедур у суб'єктів їх надання немає.

Стаття 1 Закону України «Про адміністративні послуги» визначає таке коло суб'єктів: звернення та надання адміністративних послуг. Разом із тим, для нашого дослідження важливі не лише безпосередні учасники таких відносин із адміністративних послуг, особливо, зважаючи на те, що частина послуг може надаватись не лише безпосередньо через «орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги»,

а через функціонування Порталу ЄДЕССБ, де зазначається, що власником Системи є держава в особі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, а технічним адміністратором – ДП «Дія». В такій ситуації ми можемо говорити, що умовно Портал ЄДЕССБ є адміністратором, а в цілому Міністерство та ДП «Дія» супроводжують процес надання цієї послуги. І, на наше глибоке переконання, саме для адміністративних відносин в цілому та адміністративних послуг, зокрема, це має важливе значення, бо фактично в відносинах із адміністративних послуг у сфері будівництва беруть участь з різними ролями не лише суб'єкт надання чи отримання, а й ті суб'єкти, які мають супроводжувати та контролювати цей процес. Причому важливо розмежовувати функцію супроводження та контролю, які за своєю природою мають не лише різні значення, але й наслідки. Коли мова йде про супроводження, то варто говорити про діяльність Мінрозвитку та ДП «Дія», які, з одного боку, не будучи безпосередніми суб'єктами надання адміністративних послуг за логікою законодавства, такими все ж є, коли заявник звертається за отримання послуги онлайн, а не офлайн, разом із тим на цих суб'єктів покладаються обов'язки із функціонування Порталу ЄДЕССБ, збереження, кодифікації інформації, що міститься на Порталі, а також удосконалення його роботи. Однак, зважаючи на проведенне автором опитування в межах областей країни щодо проблемних питань, що виникають із наданням адміністративних послуг в сфері будівництва, переважна більшість відповідей стосується:

1) нестабільної роботи Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. Так, до прикладу, з 28.02.2024 в ЄДЕССБ періодично неможливо зареєструвати документи з причини «Не можливо встановити організацію для обраної територіальної громади/регіону у зв'язку з військовим станом», за цей період внесено ЦНАП м. Харків до ЄДЕССБ 58 документів, не прийнято з причин помилки в роботі ЄДЕССБ – 28 документів. Крім того, у відповіді із Запорізької області вказувалось, що під час внесення відомостей до Порталу ЄДЕССБ відсутня інформація про деякі територіальні громади у запропонованому переліку (наприклад, Чортківська міська територіальна громада Тернопільської області). В цьому випадку, можливо, може йти мова про некоректне відображення інформації про територіальні громади залежно від територіального знаходження користувача Порталу ЄДЕССБ. Окрім вказаним проблем, що стосуються дії періоду

воєнного стану також вказується, що спостерігається неможливість визначення на початковому етапі реєстрації чи знаходиться територія в зоні бойових дій (в деяких випадках один об'єкт територіальної громади, що належить до зони бойових дій реєструється, а вже по іншому об'єкту тієї ж громади в реєстрації відмовляють;

2) відсутнє інформування у відкритому доступі про технічні роботи в ЄДЕССБ, а також в цілому переважна більшість відповідей стосувалась некоректності подекуди роботи самої ЄДЕССБ;

3) відсутня належна технічна та методологічна підтримка роботи ЄДЕССБ. Так, до прикладу, у відповідях з регіонів переважно озвучується питання про те, що адміністратори ЦНАП – користувачі ЄДЕССБ зверталися через форму зворотнього зв'язку, на електронну адресу support@e-construction.gov, на гарячу лінію Державної інспекції архітектури та містобудування України: 380443651005. Відповіді відсутні по жодному зверненню;

4) не всі дані, які є в ЄДЕССБ автоматично підтягуються у форму та користувачу повторно необхідно вносити інформацію, яка вже є в наявності ЄДЕССБ. Так, до прикладу, не підтягуються в форму Декларації будь-якого виду дані, які були занесені при поданні Повідомлення про початок будівельних робіт: місце розташування об'єкта; дані заявника-власника.

Очевидно, що вказаний перелік проблем не є вичерпним і ми будемо в межах нашого дослідження ще звертати увагу на функціонування ЄДЕССБ, однак, вказане ще раз підкреслює важливість включення для адміністративних послуг у сфері будівництва інших суб'єктів, крім безпосереднього надавача таких послуг та суб'єкта звернення.

Що стосується функції контролю в межах адміністративних послуг, то на її важливості акцентували увагу неодноразово дослідники та дослідниці [6–9]. Узагальнено контроль у сфері надання адміністративних послуг має свої особливості, зважаючи на мету – забезпечення прозорості, якості, доступності, законності послуг, які надають державні органи, органи місцевого самоврядування чи інші уповноважені суб'єкти.

Узагальнюючи різні тлумачення поняття контролю Н. А. Розмаріцина вказує, що контроль визначається як системна перевірка виконання вимог, визначених у різних законодавчих актах; як державні чи громадські заходи з нагляду, перевірки, обліку діяльності, поведінки фізичних і юридичних осіб, тощо [7].

По суті варто говорити про те, що контроль в органах публічної влади є одним з важливих механізмів, через призму якого забезпечується ефективність функціонування тієї чи іншої системи, де залучена держава, а також виявляються порушення чинного законодавства, неможливість ефективного правозастосування, коли конкретна правова норма не може належним чином забезпечити реалізації права визначеного суб'єкта або ж обов'язку. Щодо адміністративних послуг у сфері будівництва, то таких контроль має поширюватись на дотримання вимог чинного законодавства щодо процедури надання послуги, обґрунтованості відмов у її наданні, законності рішень, що приймаються у відповідь на запити суб'єктів звернення. Ймовірно, ми можемо навіть припускати можливість поєднання функції контролю та захисту, де одна і та сама функція, до прикладу, ДІАМ, залежно від суб'єкта, на якого спрямована така діяльність, може бути функцією контролю та функцією захисту. Так, Постановою КМУ «Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду» від 23 грудня 2020 р. № 1340 [10] визначено відповідні повноваження контролю та нагляду. Але поруч із цим, ДІАМ в межах своїх повноважень може виконувати функцію надавача адміністративної послуги («реєструє повідомлення про початок виконання підготовчих робіт, повідомлення про початок виконання будівельних робіт, здійснює внесення змін до них, а також скасовує право на початок виконання підготовчих або будівельних робіт, набуто на підставі поданого повідомлення; видає дозволи на виконання будівельних робіт, реєструє повідомлення про внесення змін до них, відмовляє у видачі таких дозволів, анулює дозволи на виконання будівельних робіт; приймає в установленому порядку в експлуатацію закінчені будівництвом об'єкти (видає сертифікати про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта або відмовляє в їх видачі, реєструє декларації про готовність об'єкта до експлуатації, внесення змін до них, а також повертає такі декларації та скасовує їх реєстрацію)»). Разом із тим відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» [11] до ДІАМ можуть бути звернені скарги суб'єктів звернення за адміністративними послугами.

Функцію нагляду можуть виконувати також органи, що створюють відповідні ЦНАПи в межах своїх повноважень, а також інші органи, про що мова йти в межах підрозділу 3.1 цього дослідження.

Необхідно погодитись із О. М. Буханевичем, що сучасний етап державного розвитку має характеризуватись стабільною системою контролю у сфері надання адміністративних послуг, яка має

ґрунтуватись на ефективному механізмі взаємодії та координації діяльності. На думку автора, саме це є ключовою передумовою для трансформації українського суспільства на засадах демократії, верховенства права, захисту прав людини. Однак, сучасне нормативне визначення такої функції держави потребує уточнення та удосконалення, бо Конституція України, що закладає правові засади для здійснення такого контролю, не може самостійно справлятися з його ефективним впровадженням без вирішення цього питання на рівні відповідних актів [9].

Зокрема, варто погодитись з автором, що відсутність в спеціальному законі про адміністративні послуги норм щодо особливостей здійснення контролю в цій сфері, не стимулює якість та ефективність таких послуг. Крім того, автор наголошує на важливості прийняття Закону України «Про громадський контроль» [9]. Не применшуючи ролі та значення громадського контролю, однак хочемо зазначити, що в цьому випадку ми би говорили не стільки про важливість громадського контролю в сфері адміністративних послуг, скільки про якісні механізми захисту прав суб'єктів звернення, в тому числі через систему адміністративних процедур, що, з одного боку, врегульовані відповідним нормативним актом, але, з іншого, абсолютно не артикульовані в суспільстві як ефективний механізм, що буде нами продемонстровано в наступних підрозділах цього дослідження. На нашу думку, щоб громадський контроль був ефективним, в першу чергу, має працювати державний контроль по вертикалі, що забезпечуватиме реакцію, в тому числі на вимоги громадськості. Покладання великої відповідальності за системність надання адміністративних послуг на громадськість може очевидно покращити її якість, якщо будуть налагоджені та унормовані якісні механізми реагування на такий контроль, але разом із тим, вони, за умови формального підходу, можуть бути нівельовані або ж повністю перекладені з держави на громадськість. Тим більше, коли мова йде про адміністративні послуги в сфері будівництва, очевидно, мова має йти про представників громадськості, переважно, що мають відповідну освіту та профіль діяльності, які можуть подекуди заінтересовані в лобюванні своїх інтересів на ринку послуг будівництва в цілому.

У зв'язку із викладеним, вважаємо за доцільне, визначати серед суб'єктів відносин з адміністративних послуг у сфері будівництва таких: суб'єкти надання послуг; суб'єкти звернення; суб'єкти супроводження послуги; суб'єкти контролю.

Зміни, внесені в Закон України «Про адміністративні послуги» у 2020 році, що стосуються організації роботи ЦНАП, передбачають можливість використання різних моделей надання адміністративних послуг: а) безпосередньо адміністратором; б) через адміністратора шляхом його взаємодії з суб'єктами надання послуг (СНАП); в) суб'єктами надання послуг, тобто їхніми посадовими особами.

Такі зміни піддавались неодноразово критиці, де вказувалось, що вони змінюють базову концепцію ЦНАП, де адміністратор виступає умовним посередником між суб'єктом звернення та суб'єктом надання послуг, що мало на меті мінімізувати корупційні ризики, як це практикувалося у «єдиних дозвоільних центрах».

Однак, необхідно погодитись із В. Тимощуком, що така інтерпретація концепції ЦНАП подекуди не відповідає початковій редакції Закону «Про адміністративні послуги» від 2012 року (п. 6 ч. 4 ст. 13), де передбачалася можливість безпосереднього надання послуги адміністратором [12].

Сьогодні, завдяки делегуванню повноважень органам місцевого самоврядування (ОМС) та розвитку інформаційних технологій, зросла кількість послуг, які можуть надаватися оперативно, без зайвих затримок.

У невеликих громадах така модель має додаткову перевагу через обмежену кількість працівників ОМС. Поділ на фронт-офіс (класичний ЦНАП) і бек-офіс (СНАП або опрацювання справ) є умовним, адже працівники часто виконують кілька функцій одночасно, і штат ЦНАП формується з цих же посадових осіб.

З одного боку, відсутність ЦНАП в громаді або відповідного органу, що може надавати послуги

в сфері будівництва, можна нівелювати за допомогою принципу екстериторіальності надання таких послуг. Але, такі дії мають низку ризиків, що стосуються як фінансового навантаження на суб'єкта звернення, якому необхідно дістатись до конкретного населеного пункту, коли мова йде не про професійних учасників ринку будівельних послуг; так і фінансового навантаження на окремі громади, куди буде більше звернення, а відповідно обслуговування таких звернень покладатиметься на бюджет відповідної громади.

Висновки. Зважаючи на широке коло суб'єктів, що беруть участь у адміністративних відносинах із надання адміністративних послуг в сфері будівництва, важливим на сьогодні є удосконалення системи таких послуг, в тому числі, як за рахунок розширення штату необхідних працівників та кількості структурних підрозділів відповідних органів, але й за рахунок додаткового навчання щодо можливостей онлайн послуг як самих суб'єктів, які такі послуги надають, так і заявників.

У зв'язку із викладеним важливими, на нашу думку, є розширення та посилення уваги на таких заходах: проведення онлайн-семінарів та навчання щодо надання адміністративних послуг у сфері будівництва; розробка більш детальний набір інструкцій з урахуванням вхідних питань та помилок; проведення розсилки методичних матеріалів та змін у законодавстві у сфері будівництва для ЦНАП; надання територіальним громадам, які утворили власні органи архітектурно-будівельного контролю повноваження щодо реєстрації документів та здійснення контролю будівництва на території громад; посилення контролю за оновленням програмного забезпечення та посилення кібербезпеки ЄДЕССБ.

REFERENCES:

1. Tymoshchuk, V. P. (ed.) (2013). *Naukovo-praktychnyj komentar do Zakonu Ukrainy "Pro administratyvni poslughy"* [Scientific and practical commentary to the Law of Ukraine "On Administrative Services"]. Kyjiv: FOP Moskalenko O. M., 392 p. [in Ukrainian].
2. Bukhanevych, O. M. (2015). Problemy nadannja administratyvnykh poslugh orghanamy miscevoho samovrjaduvannja [Problems of providing administrative services by local self-government bodies]. *Naukovyj visnyk Mizhnarodnogho ghumanitarnogho universytetu. Serija: Jurysprudencija* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence]. Vol. 14 (1). P. 71–73.
3. Dzharova, O. V. (2015). Dozviljna dijalnistj orghaniv publichnoji administraciji v Ukraini: pytannja teoriji ta praktyky [Permissive activity of public administration bodies in Ukraine: issues of theory and practice]: monohrafiya / O. V. Dzharova ; Kharkiv. nac. un-t vnutr. sprav. Kharkiv: Dysa pljus, 685 p. [in Ukrainian].
4. Legheza, Je. O. (2016). Teorija publichnykh poslugh: administratyvno-pravova skladova [Theory of public services: administrative and legal component]. Kherson: Vydavnychij dim "Gheljvetyka". 452 p. [in Ukrainian].
5. Bublejnyk, V., Legheza, Je. (2024). Shhodo sutnosti publichnykh poslugh v suchasnykh umovakh [On the essence of public services in modern conditions]. *Law. State. Technology*. Vol. 3. P. 41–46.
6. Ghorbatjuk, V. I. (2014). Mekhanizmy nadannja administratyvnykh poslugh u sferi upravlinnja derzhavnymy finansamy [Mechanisms for providing administrative services in the sphere of state finance management]: dys. ... k. derzh. upr.: 25.00.02. K. 221 p. [in Ukrainian].

7. Rozmaricyna, N. A. (2019). Kontrolj za nadannjam administratyvnykh poslugh v umovakh reformuvannja orghaniv publichnogho upravlinnja [Control over the provision of administrative services in the context of reforming public administration bodies.]. *Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvytok* [State administration: improvement and development]. Vol. 10. Retrieved from: (<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1507>) (access: 09.10.2024).
8. Khliborob N. Je. (2023). Kontrolj za nadannjam administratyvnykh poslugh v sferi mighraciji (emighraciji ta immighraciji): teoretyko-pravovi aspekty [Control over the provision of administrative services in the field of migration (emigration and immigration): theoretical and legal aspects.]. *Jurydychnyj naukovyj elektronnyj zhurnal* [Legal Scientific Electronic Journal]. Vol. 3. P. 634–636.
9. Bukhanevych, O. M. (2015). Kontrolj u sferi nadannja administratyvnykh poslugh: sutnistj ta osoblyvosti zdijsnennja [Control in the field of administrative services: essence and features of implementation]. *Evropský politický a právní diskurz* [European political and legal discourse]. Vol. 2.4. P. 291–296.
10. Dejaki pytannja funkcionuvannja orghaniv arkhitekturno-budivelnogho kontrolju ta naghljadu [Some issues of the functioning of architectural and construction control and supervision bodies]: *Postanova KМУ vid 23 ghrudnja 2020 r. numb. 1340*. Retrieved from: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-2020-p#Text>) (access: 09.10.2024).
11. Pro administratyvnu proceduru [n Administrative Procedure]: *Zakonu Ukrajinjy vid 17.02.2022. Numb. 2073-IX*. Retrieved from: (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>) (access: 09.10.2024).
12. Tymoshhuk, V. (2020). Novely Zakonu shhodo merezhi CNAP [Amendments to the Law on the Central Administrative Service Network]. Retrieved from: (<https://pravo.org.ua/blogs/novely-zakonu-shhodo-merezhi-tsnap/>) (access: 09.10.2024).